

Internationale betrekkingen

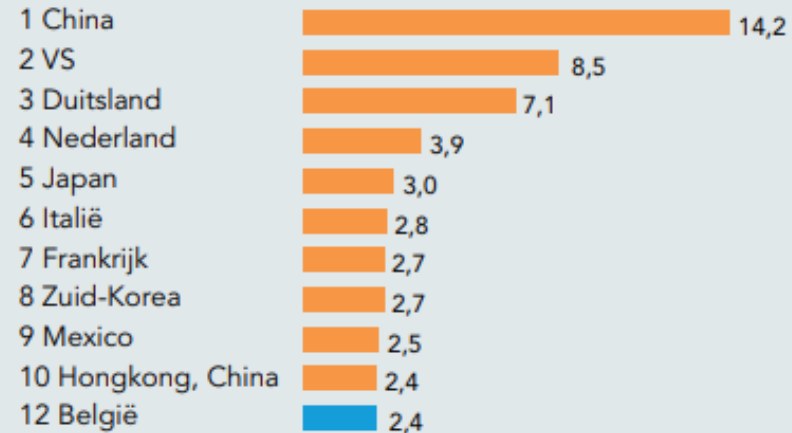
Hoofdstuk 8

8.1 Belgische handelsverkeer

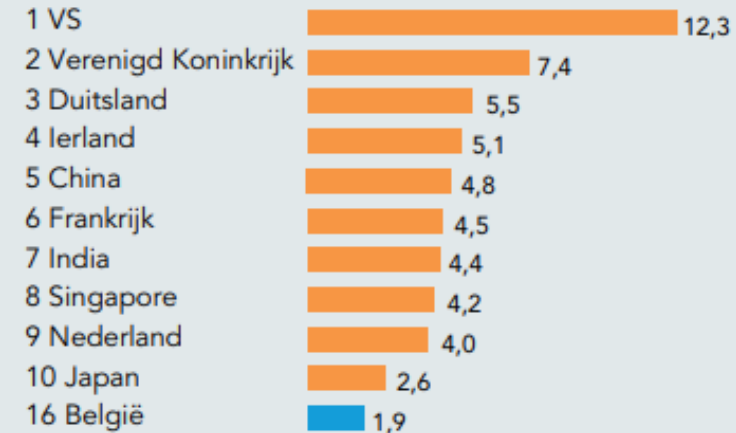
Internationale context

- Wereldhandel 2022 +2,7% → 2023: -2%, verwacht wordt dat 2024 terug verbeterd??
- Oorzaken vertraging
 - Geopolitieke spanning
 - Regionale conflicten
 - Onzekerheid over economisch beleid bv Trump
- China = grootste uitvoerder (sinds 2009)
- VS = grootste invoerder

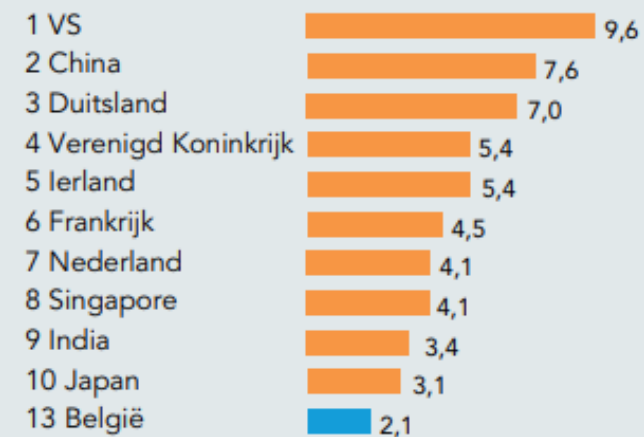
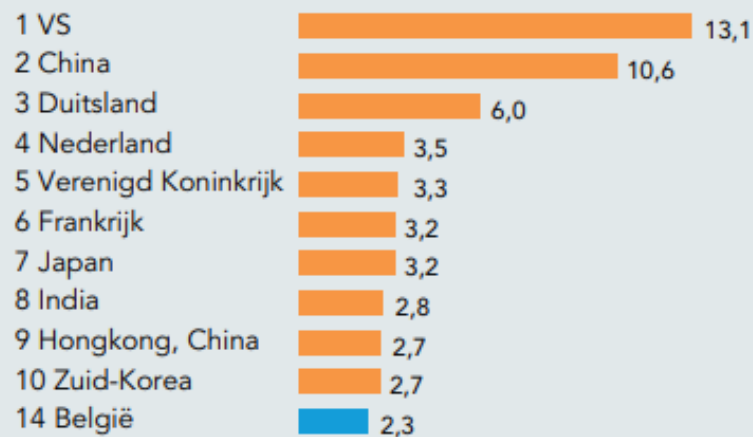
GROOTSTE EXPORTEURS

DIENTEN

GROOTSTE IMPORTEURS

Figuur 8.1

Wereldhandel: tien belangrijkste exporteurs en importeurs, 2023 (procentueel aandeel)

INVOER- & UITVOERQUOTE

Tabel 2: Nationale rekeningen		Belangrijkste bestedingscategorieën van het bbp									
		Lopende prijzen in miljoenen euro's									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bruto binnenlands product		403.003	416.701	430.085	445.050	460.051	478.676	460.535	508.061	554.214	584.699
	Consumptieve particuliere bestedingen	208.801	213.930	220.597	229.077	238.206	245.667	227.473	247.828	280.872	300.300
	Consumptieve bestedingen van de overheid	97.663	98.404	100.047	102.506	106.463	110.291	112.695	120.640	132.394	141.757
	Bruto investeringen in vast kapitaal	91.908	95.689	100.114	103.601	108.676	116.239	111.099	121.601	132.408	143.788
	Bruto investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	61.258	65.053	68.852	71.219	73.922	79.036	74.788	81.202	89.648	99.697
	Bruto investeringen van de huishoudens in woongebouwen	20.322	20.248	20.897	21.652	22.670	24.713	23.556	26.426	27.624	27.419
	Bruto investeringen van de overheid	10.328	10.388	10.366	10.731	12.085	12.490	12.755	13.974	15.136	16.673
	Voorraadverandering	1.331	2.769	4.191	5.242	8.250	3.473	55	9.031	17.567	4.306
	Netto uitvoer van goederen en diensten	3.300	5.909	5.136	4.624	-1.544	3.007	9.214	8.961	-9.026	-5.453
	Uitvoer van goederen en diensten	321.601	324.216	341.615	370.203	382.209	394.416	362.293	446.593	530.395	506.824
	Invoer van goederen en diensten	318.301	318.307	336.479	365.579	383.752	391.409	353.079	437.632	539.421	512.277

Data extracted on 28 Jun 2024 07:50 UTC (GMT) from NBB.Stat

Opgepast: Verkeerde cijfers in handboek pg 257

Importquote = $m = M / \text{bbp} \times 100$

$M = \text{€ } 512.277 \text{ milj} / \text{bbp € } 584.699 \text{ milj} = \dots \%$

Exportquote = $x = X / \text{bbp} \times 100$

$X = \text{€ } 506.824 \text{ milj} / \text{bbp € } 584.699 \text{ milj} = \dots \%$

INVOER- & UITVOERQUOTE

- $m = \text{Importquote} = 87,6\%$
- $x = \text{Exportquote} = 86,7\%$
- $x - m = -0,9\%$
- België is zeer afhankelijk vh buitenland
- Grondstofarm → import
- Groei & tewerkstelling → export

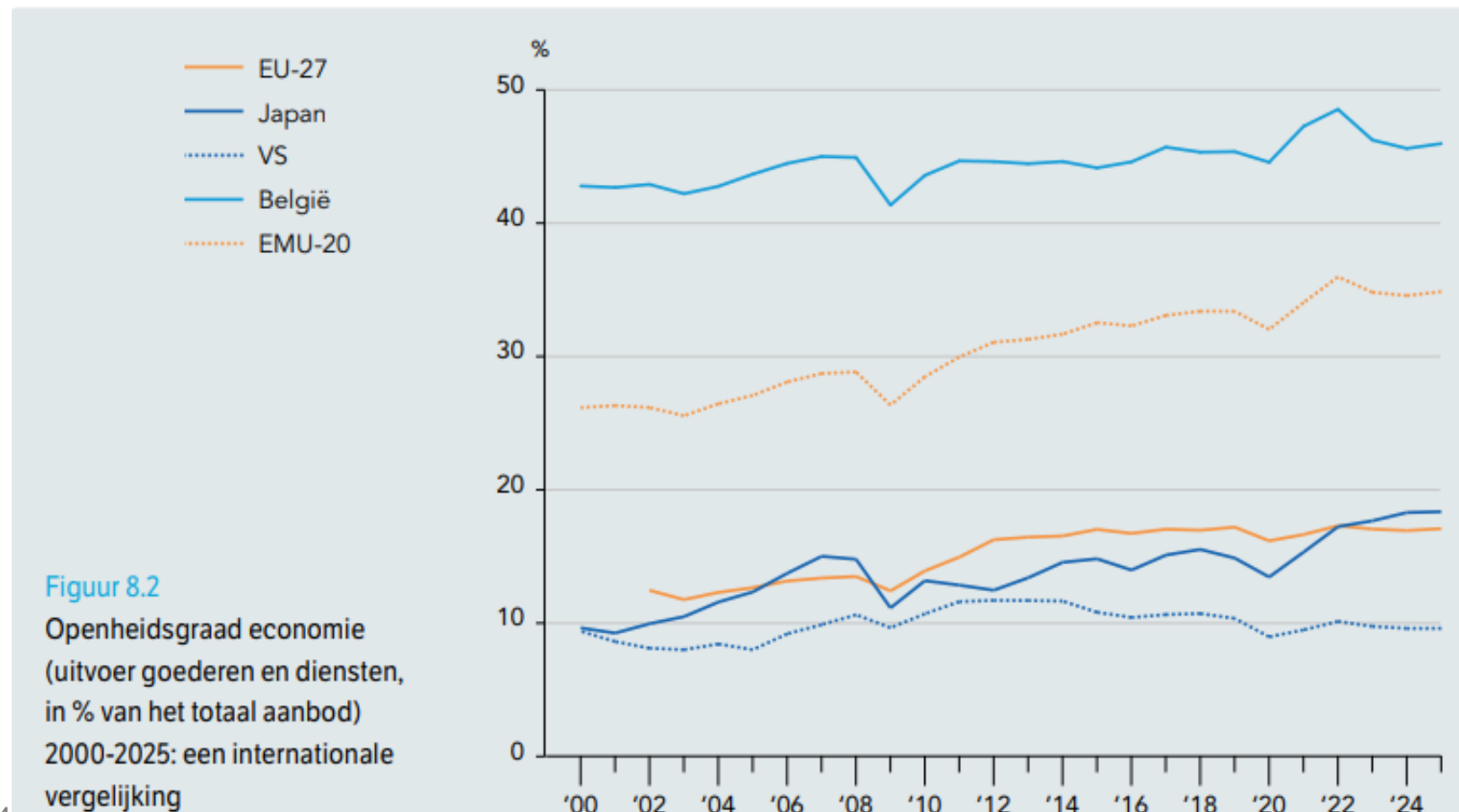
Maar in bbp zit enkel toegevoegde waarde
→ Openheidsgraad = beter

Openheidsgraad pg 257

Uitvoer / beschikbare middelen (= bbp + import) x 100

Opgepast: Verkeerde cijfers in handboek pg 257

2023: $506.824 / (512.277 + 584.699) = 46,2\%$

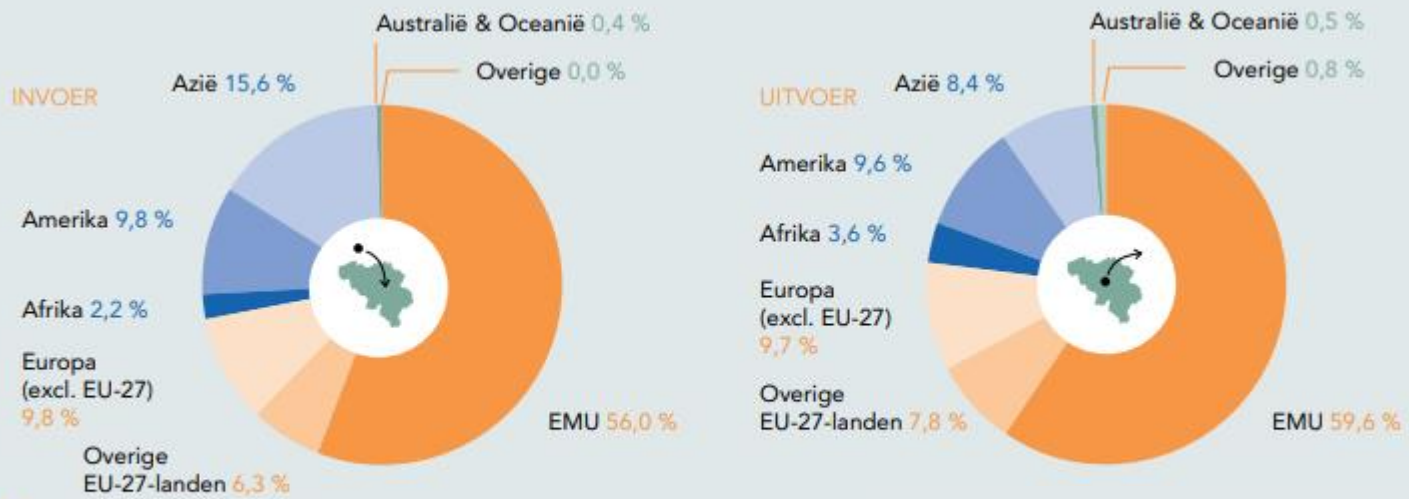
Niet te kennen

8.1.2. pg 259-261: wel de fig. 8.4 & 8.5 (zie volgende slide)

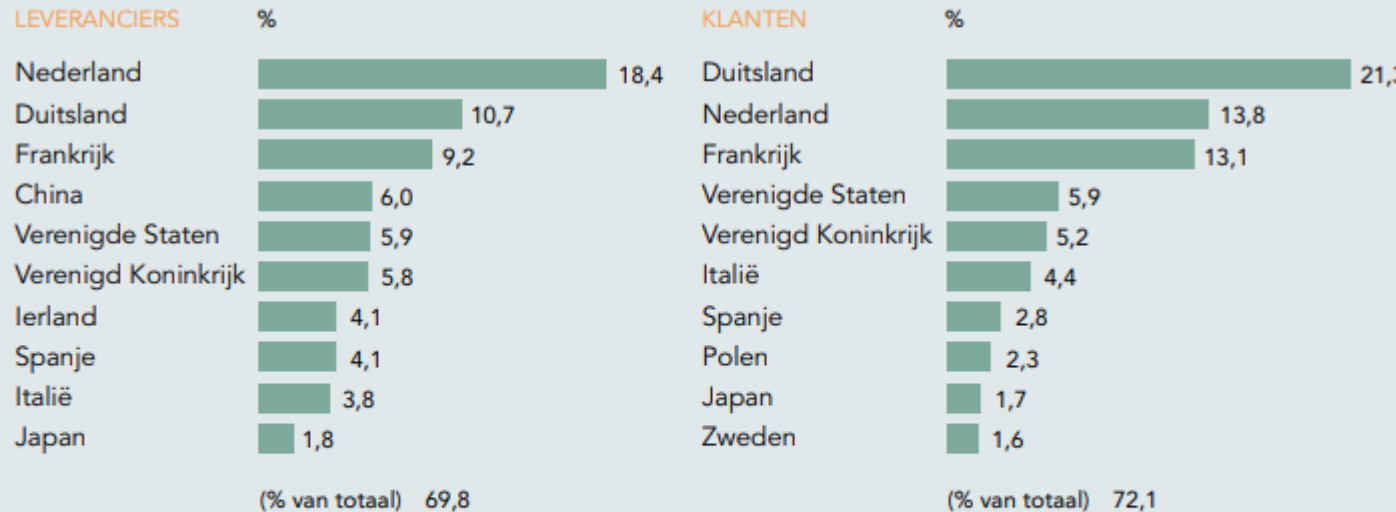
8.2.1. pg 262-263

8.2.2. pg 263-265

Belangrijkste leveranciers & klanten

Figuur 8.4
De geografische spreiding per continent van België 2023 (% van de totale waarde)

Figuur 8.5
Tien belangrijkste leveranciers en klanten van België 2023 (% van de totale waarde)

8.2 Vrijhandel en protectie

Consumenten hebben baat bij **vrijhandel**

- Prijzen dalen door meer concurrentie
- Meer keuze & innovatie

Inefficiënte producenten verliezen

VOORDELEN VAN DE INTERNATIONALE VRIJHANDEL

PG 265

- Specialisatie die leidt tot betere aanwending van de productiefactoren
- Grote afzetmarkten → massaproductie → werkgelegenheid
- Lagere prijzen → meer koopkracht → meer vraag → meer productie → meer tewerkstelling & inkomen → ...
- Meer keuze
- Grotere efficiëntie → betere kwaliteit

Argumenten voor protectie

PROTECTIE = Overheidsmaatregelen om de binnenlandse economie te beschermen tegen buitenlandse concurrentie

- **Opvoedingsargument** = bescherming van jonge industrieën (infant industry) om ze eerst tot ontwikkeling te laten komen: beschermen tegen concurrentie uit het buitenland = algemeen aanvaard voor ontwikkelingslanden
- **Lageloonlandenargument:**
 - Reshoring (productie terughalen uit lageloonlanden)
- **Antidumpingargument** (ook tegen sociale dumping)
- **Zelfvoorzieningsargument:** behoud van essentiële activiteiten bv EU landbouwsubsidies
- **Werkgelegenheidsargument** bij laagconjunctuur
- **Milieuargument** (+ gezondheid- & veiligheidsvoorschriften)

8.3 Handelspolitiek = Vormen van protectie

1) Tarifaire belemmeringen

- Invoerheffingen en douanetarieven (specifieke rechten of ad valorem)
- subsidies aan binnenlandse producenten
- Exportsubsidies

2) Niet-tarifaire belemmeringen

- contingenteringen en invoerquota: beperking hoeveelheden bv Japanse auto's, kippen uit Oekraïne en rundsvlees uit de VS
- Economische boycot bv Rusland
- Embargo bv wapens naar het Midden Oosten
- Administratieve of technische voorschriften bv veiligheid, kwaliteit, taal, ...

Vanaf vrijdag (6/7/24) voorlopige heffingen tot 37,6 procent op elektrische auto's uit China

Trends, 4 juli 24

Vanaf vrijdag worden aan de Europese buitengrenzen voorlopige heffingen van kracht op de import van elektrische auto's uit China. Dat heeft de Europese Commissie donderdag bevestigd. De heffingen moeten de Europese producenten beschermen tegen oneerlijke concurrentie van Chinese bedrijven die dankzij omvangrijke overheidssteun goedkoper kunnen leveren.

Trump kondigt hoge importheffingen aan voor China, Mexico en Canada

De nieuw verkozen Amerikaanse president Donald Trump die in januari officieel aantreedt, heeft gezegd dat hij hoge importheffingen zal opleggen op producten uit Mexico en Canada. Ook voor goederen uit China komen er extra tarieven.

VTR.be, Stien Schoofs, Belga, 26 nov 2024

De Republiek is naar eigen zeggen van plan om de tarieven op alle producten uit China met 10 procent te verhogen, bovenop de heffingen die nu al van kracht zijn. Daarnaast kondigde hij aan de douanerechten op Mexicaanse en Canadese producten te verhogen tot 25 procent, waarbij hij immigratie en drugshandel als redenen voor de maatregel opgaf.

8.4 Wisselmarkt pg 270

= geheel van vraag naar en aanbod van twee valuta

= Markt waar vraag en aanbod naar valuta (munten) samen komt en waar de prijs (wisselkoers) bepaald wordt

Wisselkoers = prijs van een buitenlandse valuta uitgedrukt in de valuta van het eigen land.

= de externe waarde van de euro

<http://www.tijd.be/wisselkoersen/>

GVA, 30/11/24

ONDERZOEK Oneerlijke concurrentie nekt onze eigen economie

Pas in 2028 strengere regels op invoer spullen uit China

Chinese spullen nekken onze eigen fabrikanten en winkeliers. Volgens experts overklassen ze onze lokale handelaars door regels te omzeilen. Ze zijn vrijgesteld van ongelijke concurrentie. De Chinese bedrijven worden gesteund en gefinancierd door het regime in China, ze hoeven geen rekening te houden met arbeidsomstandigheden of milieuwetgeving en ze hebben een gratis promotiekanaal: TikTok.

ook in handen van de Chinese overheid. Hogere invoerrechten op Chinese producten en een betere controle op de kwaliteit ervan lijken noodzakelijk, maar de Europese landen maakt traag. Tegen 2028 zou een nieuwe douanewet in werking treden. Er zouden dan ook strengere controles komen op de invoer.

Pakket tot en met 150 euro (vervoerskosten niet meegerekend)
0%

Hoeveel invoerrechten betaal je op producten die vanuit China worden geïmporteerd?

(geldt in heel de Europese Unie)

Pakket boven 150 euro

12%	T-shirts, overjassen van katoen, kostuums, broeken
2,7%	Tennisballen, rolschaatsen, speelkaarten
2,7%	Reiskoffers en valiezen, school- en boekentassen, portemonnees
0%	Smartphones
10%	Auto's + extra heffing van 7,8% (bijvoorbeeld Tesla) tot 35,3% (bijvoorbeeld MG)
5,5%	Ammoniak
0,7%	Ethyleen, propyleen (chemisch producten), aardgas

Bron: Handelsstatistiek

Wisselkoers

KOERSEN

	EUR	USD	GBP	CHF	SEK	NOK	DKK	CAD	ZAR	AUD	NZD	JPY
EUR	1,0000	1,0581	0,8285	0,9284	11,5230	11,7445	7,4584	1,4882	19,1076	1,6506	1,8113	159,2500
USD	0,9451	1,0000	0,7830	0,8774	10,8903	11,0996	7,0489	1,4065	18,0584	1,5600	1,7118	150,5056
GBP	1,2070	1,2771	1,0000	1,1206	13,9083	14,1756	9,0023	1,7963	23,0629	1,9923	2,1862	192,2148
CHF	1,0771	1,1397	0,8924	1,0000	12,4117	12,6503	8,0336	1,6030	20,5812	1,7779	1,9510	171,5317
SEK	0,0868	0,0918	0,0719	0,0806	1,0000	1,0192	0,6473	0,1292	1,6582	0,1432	0,1572	13,8202
NOK	0,0851	0,0901	0,0705	0,0791	0,9811	1,0000	0,6351	0,1267	1,6269	0,1405	0,1542	13,5595
DKK	0,1341	0,1419	0,1111	0,1245	1,5450	1,5747	1,0000	0,1995	2,5619	0,2213	0,2429	21,3518
CAD	0,6720	0,7110	0,5567	0,6238	7,7429	7,8917	5,0117	1,0000	12,8394	1,1091	1,2171	107,0085
ZAR	0,0523	0,0554	0,0434	0,0486	0,6031	0,6147	0,3903	0,0779	1,0000	0,0864	0,0948	8,3344
AUD	0,6058	0,6410	0,5019	0,5625	6,9811	7,1153	4,5186	0,9016	11,5762	1,0000	1,0974	96,4801
NZD	0,5521	0,5842	0,4574	0,5126	6,3617	6,4840	4,1177	0,8216	10,5491	0,9113	1,0000	87,9203
JPY	0,0063	0,0066	0,0052	0,0058	0,0724	0,0737	0,0468	0,0093	0,1200	0,0104	0,0114	1,0000

\$1 = €.....; in de VS zegt men €1 = \$.....

£1 = €.....; in het VK zegt men €1 = £.....

1DKK = €.....; in Denemarken zegt men €1 = DKK

Wisselmarkt

- Voor de handelaars, financiële instellingen of zeer grote bestellingen van belangrijke bedrijven
→ publicatie door de ECB van dagelijkse referentiekursen voor een # VV t.o.v. €
- Voor de particulieren → bij de bank of wisselagent:
 - aankoopkursen of biedkursen (de bank koopt)
 - verkoopkursen of laatkursen (de bank verkoopt)
 - aankoopkursen < verkoopkursenMet een verschil van +/- 1,5 à 2% (winstmarge) tov referentiekursen

Wisselkoers oefenen!

1. Een optionele excursie Pretoria City Tour met tal van bezienswaardigheden zoals het Voortrekker Monument, het Paul Kruger House en de Union buildings. Prijs: 260 ZAR. Bereken zelf de prijs in €.
2. Een lunch in Mercer Kitchen in NY kost \$70. Hoeveel kost dit in €?
3. 120 NOK = €.....
4. € 25 = ZAR
5. 120 SEK =AUD
6. 10.000 JPY = €.....
7. £100 = €.....

KOERSEN

	EUR	USD	GBP	CHF	SEK	NOK	DKK	CAD	ZAR	AUD	NZD	JPY
EUR	1,0000	1,0581	0,8285	0,9284	11,5230	11,7445	7,4584	1,4882	19,1076	1,6506	1,8113	159,2500
USD	0,9451	1,0000	0,7830	0,8774	10,8903	11,0996	7,0489	1,4065	18,0584	1,5600	1,7118	150,5056
GBP	1,2070	1,2771	1,0000	1,1206	13,9083	14,1756	9,0023	1,7963	23,0629	1,9923	2,1862	192,2148
CHF	1,0771	1,1397	0,8924	1,0000	12,4117	12,6503	8,0336	1,6030	20,5812	1,7779	1,9510	171,5317
SEK	0,0868	0,0918	0,0719	0,0806	1,0000	1,0192	0,6473	0,1292	1,6582	0,1432	0,1572	13,8202
NOK	0,0851	0,0901	0,0705	0,0791	0,9811	1,0000	0,6351	0,1267	1,6269	0,1405	0,1542	13,5595
DKK	0,1341	0,1419	0,1111	0,1245	1,5450	1,5747	1,0000	0,1995	2,5619	0,2213	0,2429	21,3518
CAD	0,6720	0,7110	0,5567	0,6238	7,7429	7,8917	5,0117	1,0000	12,8394	1,1091	1,2171	107,0085
ZAR	0,0523	0,0554	0,0434	0,0486	0,6031	0,6147	0,3903	0,0779	1,0000	0,0864	0,0948	8,3344
AUD	0,6058	0,6410	0,5019	0,5625	6,9811	7,1153	4,5186	0,9016	11,5762	1,0000	1,0974	96,4801
NZD	0,5521	0,5842	0,4574	0,5126	6,3617	6,4840	4,1177	0,8216	10,5491	0,9113	1,0000	87,9203
JPY	0,0063	0,0066	0,0052	0,0058	0,0724	0,0737	0,0468	0,0093	0,1200	0,0104	0,0114	1,0000

Bron: <https://www.tijd.be/markten-live/wisselkoersen.html>
Geraadpleegd 7/12/24

Hoogte van de wisselkoers pg 271

→ bepaald door V & A

Is een **afgeleide** vraag / aanbod

Vraag VV: voor betalingen van

- Invoer van goederen en diensten buiten de €-zone;
- Betaling van primaire inkomens naar buiten de €-zone;
- Inkomensoverdrachten naar buiten de €-zone;
- Aankopen van aandelen of obligaties van buiten de €-zone door ingezetenen van de €-zone;
- Investerings buiten de €-zone van ingezetenen van de €-zone.
- Europeanen op vakantie buiten de €-zone

Hoogte van de wisselkoers pg 271

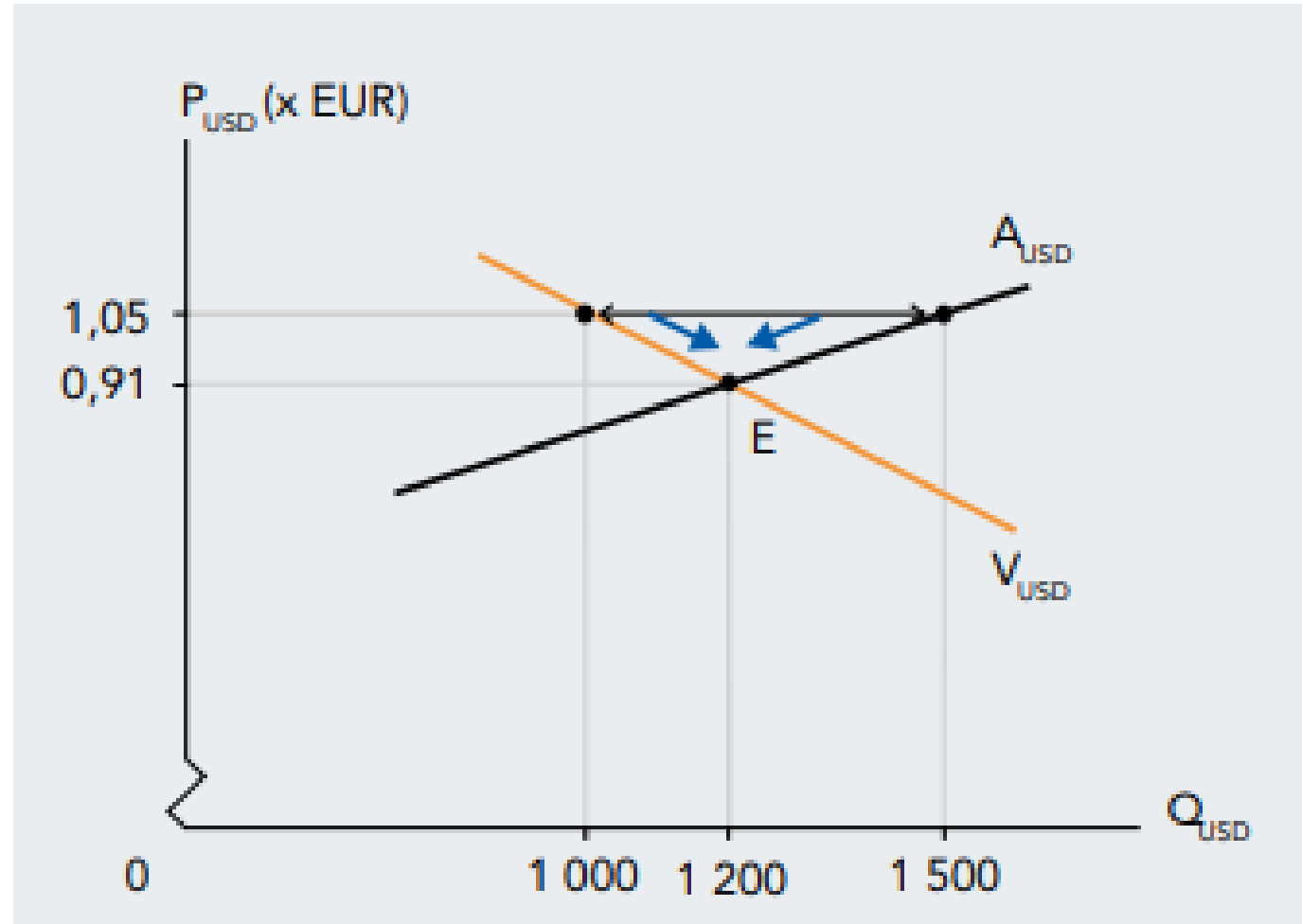
Aanbod VV: voor betalingen van

- Betaling van de uitvoer van goederen en diensten van de €-zone naar buiten de €-zone;
- Ontvangen van primaire inkomens van buiten de €-zone;
- Inkomensoverdrachten van buiten de €-zone;
- Aankopen van €-aandelen of -obligaties door niet- ingezetenen van de €-zone;
- Investeringen in de €-zone door niet-ingezetenen van de €-zone.
- Inkomende toeristen van buiten de €-zone

Wisselmarkt = volkomen concurrentie pg 272

- Zeer veel vragers
- Zeer veel aanbieders
- Vrij toegankelijk
- Transparant
- Homogeen product

Vraag en aanbod \$

Hoogte van de wisselkoers

Pg 272-276 NIET te kennen

Twée wisselkoerssystemen pg 276

1. Vrije, vlottende, zwevende of flexibele wisselkoersen
2. Vaste, stabiele of gebonden wisselkoersen

1) VRIJE, VLOTTENDE, ZWEVENDE OF FLEXIBELE WISSELKOERSEN

De waarde of WK tss 2 munten wordt bepaald door vraag & aanbod naar de munten

Bv € t.o.v. \$, £, ¥

Dagelijkse

- Depreciatie = prijsdaling

OF

- Appreciatie = prijsstijging

NADEEL = Onzekerheid in de internationale handel (beveiligen door wisseltermijncontracten)

- Voor ECB: is de evolutie vd wisselkoers een indicator voor prijsstabiliteit

VOORBEELD: Vrije, vlottende, zwevende of flexibele wisselkoersen

Pond Euro Koers

Op 5/12/16: 1EUR = 0,8403GBP of 1GBP = 1,19EURO

EUR/GBP

0,8403

▲ 0,28%

1,19 (GBP/EUR)

14:55:28

Vandaag

Maand

Kwartaal

1 jaar

2 jaar

3 jaar

4 jaar

<http://www.wisselkoers.nl/pond>

Op 5/12/16

Brexit referendum was op 23/6/16

De Standaard, 26/08/2019

“De depreciatie van het GBP door de brexit-onzekerheid en de appreciatie van de EUR jaagt vakantievierende Britten weg uit Spanje en naar Turkije met z’n gedeprecieerde lira.

VOORBEELD: Vrije, vlottende, zwevende of flexibele wisselkoersen

VOORBEELD: Vrije, vlottende, zwevende of flexibele wisselkoersen

Bron: <http://www.wisselkoers.nl/dollar-euro>
geraadpleegd 15 mei 2023

Vanaf zomer 21: appreciatie USD =
depreciatie euro
Europa heeft langer last van Corona, FED
reageert sneller dan ECB, en 22 Oekraïne
oorlog

Lees tekst in het actuedossier
VRT.NWS.be Ann Willems, 5/5/22

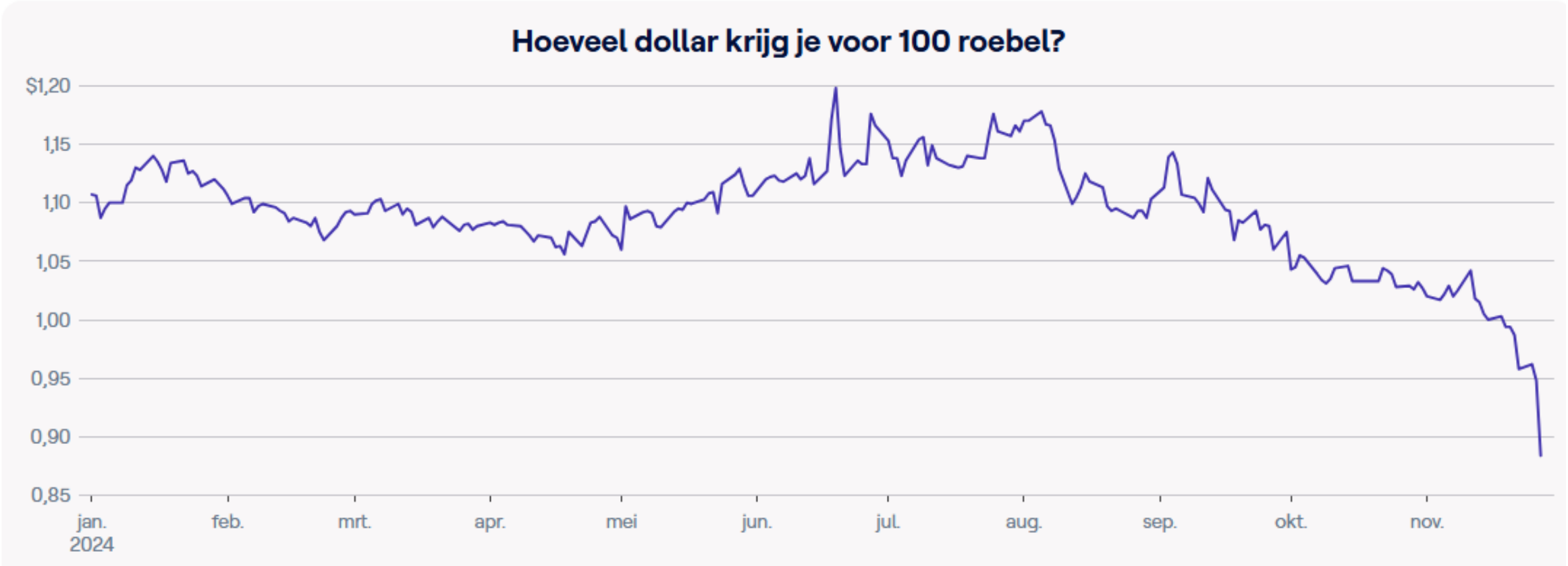
De Turkse bevolking heeft het steeds moeilijker om de stijgende prijzen de baas te kunnen nu de inflatie met 70 procent op het hoogste niveau in twintig jaar staat en de lira in vrije val is. Die verloor vorig jaar 45 procent van haar waarde ten opzichte van de dollar, en was er zo wereldwijd het slechtste aan toe als munteenheid.

Bron: Printscreen: 15 mei 2023
https://www.wisselkoers.nl/turkse_lira

Waarde van roebel keldert, Russische centrale bank grijpt in

Bron: VRT.be, 27 nov 2024

Waarde van roebel keldert, Russische centrale bank grijpt in

De centrale bank van Rusland heeft noodmaatregelen aangekondigd nadat de waarde van de roebel was gekelderde. De oorlog tegen Oekraïne zet de Russische economie onder druk en de waardedaling van de Russische munt maakt het leven voor de Russen duurder.

VRT.be, Denny Baert, Belga, 27 nov 2024

De koers van de Russische roebel is al meerdere dagen sterk aan het dalen. Aanleiding voor de waardedaling van de Russische munt is de vrees voor de escalatie van de oorlog in Oekraïne. Nieuwe westerse sancties hebben de druk op de munt verder opgevoerd.

Volgens de laatste koers is 1 Amerikaanse dollar iets meer dan 113 roebel waard. Daarmee nadert de Russische munt het record uit maart 2022, enkele weken na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne. Toen werd 1 Amerikaanse dollar verhandeld voor 120 roebel. Begin deze maand was de dollar nog rond de 97 roebel waard.

Ter vergelijking: voor de Russische inval in Oekraïne moest 75 à 80 roebel voor een dollar worden betaald.

De centrale bank van Rusland meldt dat ze vanaf morgen tot het einde van het jaar geen buitenlandse valuta meer zal kopen op de binnenlandse wisselmarkt. Het idee daarachter is dat er minder roebels in omloop zijn, waardoor de waarde van de munt wordt ondersteund.

De maatregel is ook bedoeld om de sterk stijgende inflatie in Rusland tegen te gaan. Een zwakkere roebel dreigt namelijk het dagelijks leven in Rusland nog duurder te maken.

Nu al zijn de prijzen er de voorbije maanden fors gestegen. Vooral voedingswaren, zoals aardappelen en boter zijn er de afgelopen maanden fors duurder geworden. De Russische centrale bank schatte gisteren nog dat de inflatie eind dit jaar er officieel tussen de 8 en 8,5 procent zal uitkomen.

VASTE, STABIELE OF GEBONDEN WISSELKOERSEN PG 277

Om wisselkoersrisico's in internationale handel te verminderen
De munt heeft een vooropgestelde spilkoers of pariteit tov andere munten

Interventies door de monetaire overheid (nationale banken) bij afwijkingen voorbij het bovenste of onderste interventiepunt

Bij teveel, onhoudbare druk

- Devaluatie (waardedaling)
- OF
- Revaluatie (waardestijging)

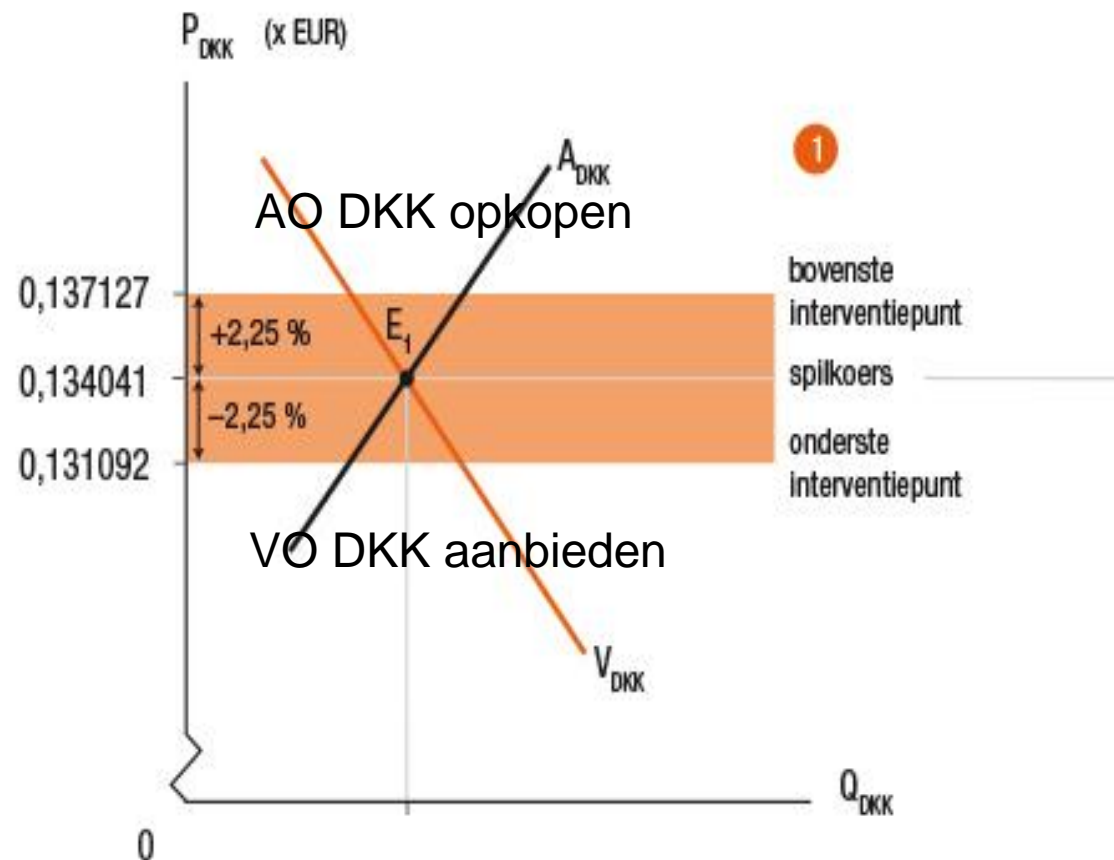
Bv Bretton Woods ('48-'71), EMS ('79-'99) (zie verder)

VASTE, STABIELE OF GEBONDEN WISSELKOERSEN PG 277

FIGUUR 7.7

De Deense kroon (DKK) heeft zich gekoppeld aan de euro in het EMS II

Spilkoers 1DKK = 0,134041 EUR

VASTE, STABIELE OF GEBONDEN WISSELKOERSEN

PG 277-278

Mogelijke interventies / acties:

- Steunaankopen (of –verkopen) van VV door ECB of betrokken Nationale Bank
- Herschikking van de pariteit
= Devaluatie = wettelijke waardevermindering van de nationale valuta t.o.v. de andere valuta's – in een systeem van vaste maar aanpasbare wisselkoersen (OF <-> revaluatie) pg 279
≠ depreciatie (bij zwevende valuta) pg 279

VASTE, STABIELE OF GEBONDEN WISSELKOERSEN

PG 280

Devaluatie succesvol? → is afhankelijk van:

- import- en exportelastischeit
 - reacties van de concurrerende landen
 - de binnenlandse prijsevolutie (inflatie)
 - Ondersteunende maatregelen zijn nodig
 - cfr. devaluatie BEF in 1982: lees tekst in het actuedossier!
- Stopzetten automatische loonindexering
- Loon- & prijsstop

Van Bretton Woods Pg 280

Bretton Woods-systeem (1946-1973) <http://youtu.be/GVytOtfPZe8>

- UN Bretton Woods-conference 1944: ordening internationaal betalingsverkeer om internationale handel mogelijk te maken
- 44 landen
- Gouddollarstandaard → vaste wisselkoersen
- \$ = sleutelvaluta: 1 ons goud = 100 gram = \$35
- Oprichting IMF: Internationaal Monetair Fonds
- Oprichting Wereldbank

Van Bretton Woods

MAAR:

Eind jaren '50: oplopende Amerikaanse betalingsbalanstekorten → \$-tegoeden elders stijgen

→ Wanverhouding tegoeden ↔ Am. goudvoorraad

→ Weinig vertrouwen in de \$

1971: einde goudconvertibiliteit van de \$

(in 2021: 50 jaar geleden: lees het artikel in het actuedossier)

1973: einde Bretton Woods → zwevende munten

Van EMS naar EMU pg 281

Van het Europees Monetair Stelsel (EMS)

- 1979 – 1999
- dit Frans-Duits initiatief was de eerste stap naar een gemeenschappelijk Europees monetair beleid.
- Monetaire stabiliteit binnen een beperkte groep landen:
 - Spilkoers t.o.v. DEM (Duitse mark)
 - Afwijking tot 2,25% (zwakkere munten tot 6%)
 - Interventies door nationale banken met:
 - Rentewijzigingen
 - Aan- en verkopen van bepaalde valuta's
 - Devaluatie of revaluatie bv BEF in 1982 (lees artikel in het actuadossier)
 - 1DEM = 18BEF
 - 1DEM = 20BEF

Naar de Europese Monetaire Unie (EMU)

Zie later in hfst 9 pg 303-308

8.5 Betalingsbalans

Niet te kennen pg 281-292

Lees wel de artikels in het actuedossier op Canvas